

Suomen edistymisraportti 2026

Talouspolitiikka

VALTIOVARAINMINISTERIÖN JULKAISUJA – 2026:16

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:16

Suomen edistymisraportti 2026

Valtiovarainministeriö Helsinki 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Valtiovarainministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for your own personal use.
Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-367-402-8

ISSN pdf: 1797-9714

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Suomen edistymisraportti 2026

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:16	Teema	Talouspolitiikka
Julkaisija	Valtiovarainministeriö	

Yhteisötekijä	Valtiovarainministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	50

Tiivistelmä

Vuotuisessa edistymisraportissa Euroopan unionin jäsenvaltiot raportoivat keskipitkän aikavälin (finanssipoliittis-rakenteellisen) suunnitelman (*Medium-Term (Fiscal-Structural) Plan, MTP*) edistymisestä.

Suomen edistymisraportti sisältää arvion vakaus- ja kasvusopimuksen noudattamisesta, ml. raportoinnin toimista, joihin Suomi on neuvoston tammikuussa 2026 hyväksymän suosituksen johdosta ryhtynyt liiallisen alijäämän korjaamiseksi, sekä valtiovarainministeriön arvion julkista taloutta koskevien maakohtaisten suositusten noudattamisesta.

Lisäksi raportissa esitetään arvio neuvoston hyväksymien sopeutuskauden pidennyksen perustana olevien uudistusten ja investointien edistymisestä sekä edistymisestä uudistuksissa ja investoinneissa, joilla vastataan Suomen saamiin maakohtaisin suosituksiin ja unionin yhteisiin painopisteisiin.

Asiasanat talouspolitiikka, EU, finanssipoliitiikka, työllisyys, koulutus, tutkimus- ja kehittämistoiminta

---

ISBN PDF	978-952-367-402-8	ISSN PDF	1797-9714
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

---

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-402-8>

Sisältö

Esipuhe	6
1 Vakaus- ja kasvusopimuksen noudattaminen	7
1.1 Tulokselliset toimet	8
1.2 Korjaavan nettomenopolun noudattaminen	10
1.3 Julkista taloutta koskevien maakohtaisten suositusten noudattaminen v. 2025 ...	14
2 Edistyminen uudistuksissa ja investoinneissa	17
2.1 Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevat uudistukset ja investoinnit	17
2.1.1 Elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP)	17
2.1.2 Hoitoon pääsyn varmistaminen ja julkisen talouden vahvistaminen hyvinvointialueilla	23
2.1.3 Sosiaaliturvauudistus (SOTU): yleistuki	26
2.1.4 Sosiaaliturvauudistus (SOTU): toimeentulotuki.....	26
2.2 Muut uudistukset ja investoinnit.....	27
3 Liitetaulukot 1–9	32

TAULUKOT

- Taulukko a.** Hallituksen menosopeutustoimien vuotuinen muutos, % suhteessa BKT:hen
- Taulukko b.** Finanssipoliittisen sitoumuksen seuranta
- Taulukko c.** Valvontatili, puolustusmenojen kasvu ja laajennettu korjaava valvontatili (laskettuna VM:n kevään 2026 ennusteen pohjalta)
- Taulukko d.** Tärkeimmät muuttujat

LIITETAULUKOT

- Taulukko 1a.** Finanssipoliittisen sitoumuksen seuranta
- Taulukko 1b.** Tärkeimmät muuttujat
- Taulukko 2.** Talouden kehitys
- Taulukko 3.** Ulkoinen kehitys
- Taulukko 4.** Julkisen talouden kehitys
- Taulukko 5.** Harkinnanvaraisten meno- ja tulopuolen toimenpiteiden arvioitu vaikutus
- Taulukko 6.** Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) avustukset
- Taulukko 7.** Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) lainat
- Taulukko 8.** Edistyminen sopeutuskauden pidentämisen perustana olevissa uudistuksissa ja investoinneissa
- Taulukko 9.** Edistyminen muissa uudistuksissa ja investoinneissa

ESIPUHE

Valtioneuvosto hyväksyi 10.10.2024 Suomen ensimmäisen keskipitkän aikavälin (finanssipoliittis-rakenteellisen) suunnitelman (*Medium-Term (Fiscal-Structural) Plan, MTP*) vuosille 2025–2028. Komissio julkaisi arvion suunnitelmasta 26.11.2024 ja sen sisältämä nettomenopolku, ml. sopeutuskauden pidennys ja sen perustana oleva uudistus- ja investointikonaisuus, hyväksyttiin EU:n neuvostossa 21.1.2025. Suunnitelman noudattamista seurataan jäsenvaltioiden vuosittaisten edistymisraporttien avulla. Ensimmäinen, vuodet 2024 ja 2025 kattava, edistymisraportti toimitettiin EU:lle 30.4.2025 osana julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2026–2029. Tämä edistymisraportti on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä ja se kattaa vuodet 2025 ja 2026.

Suomessa järjestetään eduskuntavaalit huhtikuussa 2027. Finanssipoliittisen lain (laki julkisen talouden hoitamisesta, 1440/2025) 2 §:n mukaan luonnos keskipitkän aikavälin suunnitelmaksi sisällytetään hallitusohjelmaan ja valtioneuvosto laatii suunnitelman viipymättä nimittämisensä jälkeen. Finanssipoliittinen parlamentaarinen työryhmä on 25.2.2026 linjannut, että keskipitkän aikavälin suunnitelmaan haetaan sopeutuskauden pidennystä neljästä seitsemään vuoteen. Lähes kaikkien eduskuntaryhmien 14.10.2025 allekirjoittaman julkisen talouden hoitamista koskevan sopimuksen mukaisesti seuraavalle vaalikaudelle finanssipoliittisen lain 3 §:n mukaisesti asetettavasta finanssipoliittisena sääntönä toimivasta vaalikauden tavoitteesta sovitaan joulukuussa 2026. Tavoite asetetaan siten, että se edistää alijäämä- ja velkaviitearvojen noudattamista ja noudattaa nettomenopolkua. Tavoitteen asettelua varten komissiosta pyydetään keskipitkän aikavälin suunnitelman valmistelua varten viiteura marras-joulukuussa 2026.

Edistymisraportin luku 1 arvioi vakaus- ja kasvusopimuksen noudattamista sisältäen liiallisen alijäämän menettelyn edellyttämän raportoinnin toimista, joihin Suomi on neuvoston tammikuussa 2026 hyväksymän suosituksen johdosta ryhtynyt, sekä valtiovarainministeriön arvion julkista taloutta koskevien maakohtaisten suositusten noudattamisesta. Luvussa 2 esitetään arvio neuvoston hyväksymien sopeutuskauden pidennyksen perustana olevien uudistusten ja investointien edistymisestä sekä edistymisestä uudistuksissa ja investoinneissa, joilla vastataan Suomen saamiin maakohtaisiin suosituksiin ja unionin yhteisiin painopisteisiin.

1 Vakaus- ja kasvusopimuksen noudattaminen

Komissio julkaisi 25.11.2025 osana syyspakettiaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 126 artiklan 3 kohdan mukaisen arvion (jäljempänä 126(3)-raportti) alijäämä- ja velkakriteerin täyttymisestä Suomessa ja Saksassa. Komissio totesi alijäämäkriteerin rikkoutuvan Suomessa. Komission arvio perustui vuoden 2024 osalta tilastotietoihin, joiden mukaan julkisyhteisöjen alijäämä oli 4,4 % suhteessa BKT:hen, sekä komission syysennusteeseen, jonka mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen v. 2025 olisi 4,5 %. Arvion perusteella komissio ehdotti neuvostolle liiallisen alijäämän menettelyn (Excessive Deficit Procedure, EDP) avaamista 12.12.2025.

Neuvosto päätti 20.1.2026 SEUT 126 artiklan 6 kohdan mukaisesti liiallisen alijäämän olemassaolosta Suomessa ja antoi samalla suosituksen sen korjaamiseksi SEUT 126 artiklan 7 kohdan mukaisesti (jäljempänä EDP-suositus). Suosituksessa neuvosto suosittelee nettomenojen¹ enimmäiskasvun rajoittamista (korjaava nettomenopolku) vuosina 2026–2028 ja liiallisen alijäämän tilanteen lopettamista viimeistään v. 2028, jolloin alijäämän tulisi alittaa 3 prosentin viitearvo toteumatietojen perusteella. Suosituksessa neuvosto asettaa Suomelle määräajan ryhtyä toimiin neuvoston suosituksen perusteella liiallisen alijäämän korjaamiseksi ja esittää selvitys neuvoston suosituksen perusteella toteutetuista toimista 30.4.2026 mennessä. Selvitys on julkistettava. Suomi antaa selvityksen osana tätä keskipitkän

---

1 Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 kohdan mukaan 'nettomenoilla' tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä. Nettomenoilla tarkoitetaan näin ollen julkisyhteisöjen menoja, joista on vähennetty erä, joiden kehitykseen kansallisilla hallituksilla on vain rajallisia mahdollisuuksia vaikuttaa tai joiden vaikutus on vain väliaikainen. Lisäksi sallitaan menojen kasvu siinä tapauksessa, että tuloja on vastaavasti kasvatettu. Nettomenojen kehitystä rajoittamalla pyritään varmistamaan julkisyhteisöjen alijäämän supistuminen alle EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen 3 prosentin viitearvon.

aikavälin suunnitelman vuosittaista seurantaraporttia. Tämän jälkeen Suomen tulee raportoida suosituksen täytäntöönpanon edistymisestä puolivuositain, kunnes liiallinen alijäämä on korjattu.

Tuloksellisten toimien arviointi perustuu neuvoston suosituksen mukaisen korjaavan nettomenopolun noudattamiseen. Komissio perustaa alustavan arvionsa tuloksellisista toimista ennusteeseen nettomenojen kehityksestä ja arvioi tilanteen uudelleen nettomenojen toteutumatiетоjen perusteella.

Jos korjaavaa nettomenopolkua noudatetaan, jäsenvaltion katsotaan toteuttaneen tuloksellisia toimia muiden julkisen talouden indikaattoreiden, esimerkiksi julkisyhteisöjen alijäämän, rakenteellisen jäämän tai julkisen velan, kehityksestä riippumatta. Jos komission arvion mukaan korjaavalla nettomenopolulla on pysytty, menettely "laitetaan lepäämään" ja seuranta jatkuu.

Jos jäsenvaltio poikkeaa korjaavalta nettomenopolulta, komissio tekee kokonaisarvion, jonka pohjalta komissio ja neuvosto voivat tehdä päätöksen, että jäsenvaltio ei ole ryhtynyt tuloksellisiin toimiin. Jos poikkeama korjaavalta nettomenopolulta ylittää 0,3 % suhteessa BKT:hen vuositasolla tai 0,6 % suhteessa BKT:hen kumulatiivisesti, syntyy vahva oletus siitä, että tuloksellisiin toimiin ei ole ryhdytty. Tämä ei kuitenkaan johda automaattisesti liiallisen alijäämän menettelyn etenemiseen, sillä tarkastelussa otetaan huomioon tilannetta lieventäviä merkityksellisiä tekijöitä. Näiden merkityksellisten tekijöiden osalta on kuitenkin huomioitava, että tässä kokonaisarviossa huomioidaan vain merkitykselliset tekijät, joita ei huomioitu komission 126(3) -raportissa tai korjaavaa polkua asetettaessa, ellei niiden voimakkuus ole muuttunut. Päätös siitä, että tuloksellisiin toimiin ei ole ryhdytty (joka voisi johtaa menettelyn etenemiseen aina sakkoihin saakka), tehdään lähtökohtaisesti toteumatietoihin perustuen. Liiallisen alijäämän menettelyn eteneminen toteumatietojen puuttuessa voi tulla kyseeseen vain tilanteissa, joissa EDP-suosituksen noudattamatta jättämistä voidaan pitää erityisen vakavana.

1.1 Tulokselliset toimet

Hallitus on toteuttanut mittavia toimia julkisen talouden sopeuttamiseksi. Hallitus on päättänyt sopeutustoimista hallitusohjelmassa sekä päättäessään lisätoimista keväällä 2024, keväällä ja syksyllä 2025 sekä keväällä 2026. Hallituksen päättämät sopeutustoimet pienentävät valtion menoja yhteensä noin 3,7 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla, mikä vastaa noin 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Menosopeutuksen määrä kasvaa vuoteen 2028 mennessä 1,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Lisäksi sopeutustoimet ovat pienentäneet sosiaaliturvarahastojen menoja arviolta n. 1 mrd. eurolla.

Sopeutustoimien julkista taloutta vahvistava vaikutus kasvaa noin 0,4 prosenttiyksikköä v. 2026 vuoteen 2025 verrattuna (taulukko a). Sopeutustoimia kohdistuu esimerkiksi valtionhallinnon toimintamenoihin sekä hyvinvointialueiden tehtävämuutoksiin (sosiaali- ja terveystaloudet). Lisäksi esimerkiksi varsinaiseen kehitysyhteistyöhön kohdistuvat säästöt kasvavat v. 2026. Vaalikauden viimeisenä vuotena 2027 säästöä kasvattavat mm. hyvinvointialueiden rahoitusmallin kehittäminen sekä väylähankkeiden rahoitustason pysyvä alentaminen. Myös valtionhallinnon toimintameno- ja säästöt kasvavat v. 2027.

Taulukko a. Hallituksen menosopeutustoimien vuotuinen muutos, % suhteessa BKT:hen.

Erä	2026	2027	2028
Hallitusohjelma	0,22	0,19	0,04
Lisätoimet 2024 kevät	0,05	-0,05	0,03
Lisätoimet 2025 kevät	0,12	-0,01	0,00
Lisätoimet 2025 syyskuu	0,04	0,05	-0,04
Lisätoimet 2026 kevät	0,00	0,13	0,02
Yhteensä	0,43	0,32	0,05

* Luvut ovat valtion budjettitalouden mukaisia.

Julkista taloutta vahvistavien sopeutustoimien lisäksi hallitus on päättänyt talouskasvun edellytyksiä vahvistavista toiminnoista sekä mm. turvallisuusympäristön muutoksen edellyttämistä panostuksista puolustukseen. Finanssipolitiikan kokonaisuutta kuvataan tarkemmin 30.4.2026 annettavassa valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta.

Toimia julkisen talouden vahvistamiseksi jatketaan vuonna 2027 alkavalla vaalikaudella parlamentaarisen finanssipoliittisen työryhmän valmisteleminen rahoitusasemavoitteiden mukaisesti. Tulevalla vaalikaudella tehtävää uudistus-työtä julkisen palvelujärjestelmän kestävyys vahvistamiseksi tukevat mm. valtioneuvoston asettamat kuntien ja hyvinvointialueiden tulevaisuutta pohtivat parlamentaariset työryhmät. Työryhmien toimikaudet jatkuvat vuoden 2027 loppuun.

Valtiovarainministeriö valmistelee julkisen talouden meno- ja rakennekartoitusta sekä verokartoitusta. Tavoitteena on tarjota vaihtoehtoja toimiksi, joilla julkista taloutta olisi mahdollista vahvistaa. Selvitysten on määrä valmistua syksyllä

2026. Valtiovarainministeriö on julkaissut meno- ja rakennekartoituksen sekä verokartoituksen edellisen kerran vuonna 2023 ja sitä ennen menokartoituksen vuosina 2015 ja 2019.

1.2 Korjaavan nettomenopolun noudattaminen

Neuvoston Suomelle antaman suosituksen mukaan Suomen tulee varmistaa, että nettomenojen vuotuinen kasvu ei ylitä 1,3 prosenttia v. 2026, 1,5 prosenttia v. 2027 ja 1,8 prosenttia v. 2028, jolloin alijäämän tulisi myös jälleen alittaa 3 prosentin viitearvo.

Vuonna 2025 nettomenot laskivat valtiovarainministeriön kevään ennusteen mukaan 0,6 % (taulukko b), mihin vaikutti erityisesti hävittäjähankintojen kirjautuminen vasta vuodelle 2026 vuoden 2025 sijaan. Lisäksi menojen kasvua pienensivät hallituksen päättämät menosopeutustoimet, joista suuri osa tuli voimaan v. 2025, sekä sosiaalietuuksien aikaisempia vuosia hitaampi kasvu. Nettomenojen kasvua supistivat myös v. 2025 voimaan tullut sairausvakuutusmaksun korotus sekä edellisenä vuonna voimaan tullut yleisen ALV-kannan korotus, jonka vaikutuksesta suurin osa ajoittui vuodelle 2025.²

Vastaavasti vuoden 2026 nettomenoja kasvattaa hävittäjähankintojen alijäämään kirjautuminen. Muuttunut ajoitus selvisi vasta vuoden 2025 lopussa, joten sitä ei voitu huomioida vuoden 2026 alustavassa talousarviosuunnitelmassa. Talouden odotettua heikompi suhdanne johtaa valtiovarainministeriön kevään ennusteen mukaan aiemmin ennustettua korkeampaan työttömyyteen ja siten etuusmenojen aiemmin ennustettua suurempaan kasvuun, minkä seurauksena nettomenot kasvavat vuonna 2026 valtiovarainministeriön talven ennustetta nopeammin.

Vuoden 2027 osalta Lähi-idän kriisin seurauksena muuttunut taloustilanne ja aiemmin arvioitua korkeammaksi kohoava inflaatio johtavat talvella ennustettua nopeampaan nettomenojen kasvuun.

---

2 Nämä päätösperäisten toimien takia saavutetut tulot vähennetään nettomenoista niiden kasvua laskettaessa.

Taulukko b. Finanssipoliittisen sitoumuksen seuranta

	2025*	2026	2027	2028
Kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot				
Toteuma/ennakkoarvio, VM ennuste kevät 2026 (talvi 2025)				
muutos %	-0,6* (-0,1)	4,6 (4,0)	3,3 (2,3)	3,2 (3,3)
kumulatiivinen muutos, %	-0,6	3,9	7,3	10,8
Neuvoston suositus				
muutos %	–	1,3	1,5	1,8
kumulatiivinen muutos, %	–	2,5	4,1	5,9

* toteuma

Poikkeamia nettomenopolulta seurataan toteutuneiden poikkeamien perusteella komission kullekin jäsenvaltiolle perustaman valvontatilin avulla. Nettomenopolun ylittäminen, ts. nettomenojen sallittua nopeampi kasvu, kirjataan valvontatilille positiivisena ja alittaminen negatiivisena saldona. EDP:n käynnistymisen jälkeen Suomelle perustetun korjaavan valvontatilin perusvuodeksi asetetaan vuosi 2024 eli viimeinen vuosi, jolta oli EDP-päätöstä tehtäessä olemassa toteumatietoja. Neuvoston suositus Suomen korjaavaksi nettomenopoluksi perustuu komission syksyn 2025 ennusteeseen (1,2 % nettomenojen kasvu v. 2025). Vuoden 2025 julkisten menojen toteumatietojen perusteella kirjataan korjaavalle valvontatilille poikkeama suhteessa tähän ennusteeseen. Tämä poikkeama kumuloituu seuraaville vuosille ja tulee huomioiduksi näin ollen korjaavan nettomenopolun noudattamisen tarkastelussa vuosina 2026–2028.

EDP-suosituksen noudattamista arvioitaessa huomioidaan kansallinen ns. puolustuspoikkeuslauseke³. Suomen EDP-suosituksen mukaan Suomi saa hyödyntää EDP:n aikana koko poikkeuslausekkeen tarjoaman jouston, sillä komission ennusteisiin perustuen Suomi ei ole vielä lainkaan hyödyntänyt

3 Suomi haki huhtikuussa 2025 kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia kasvaneiden puolustusmenojen takia osana neuvoston käynnistämää koordinoitua aktivointia. Neuvosto hyväksyi 8.7.2025 suosituksen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoinnista vuosille 2025–2028. Poikkeuslauseke sallii poikkeamisen korjaavalta nettomenopolulta korkeintaan 1,5 prosenttiyksiköllä, mikäli poikkeama perustuu kasvaneisiin puolustusmenoihin, joita verrataan perusvuoden 2021 tasoon. Poikkeamaa arvioidaan toteumatietojen perusteella.

puolustuspoikkeuslausekkeen mahdollistamaa joustoa nettomenojen kasvun jäädessä v. 2025 neuvoston tammikuussa 2025 suosittaleman alle. Puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat 1,7 % v. 2025 eli kasvua oli 0,5 %-yksikköä v. 2021 verrattuna⁴. Puolustusmenojen kasvu verrattuna vuoteen 2021 on ennusteen mukaan BKT:hen suhteutettuna 1,5 % v. 2026, 1,6 % v. 2027 ja 1,7 % v. 2028. Puolustusmenojen kasvu huomioidaan ns. laajennetulla korjaavalla valvontatilillä.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan vuoden 2025 nettomenojen supistuminen sekä puolustuspoikkeuslauseke huomioiden Suomi noudattaisi korjaavaa nettomenopolkua v. 2026 (taulukko c). Sen sijaan v. 2027 valtiovarainministeriön arvion mukaan korjaavalta nettomenopolulta poikettaisiin. Tämän poikkeaman toteutuessa on olemassa riski, että voitaisiin katsoa, että Suomi ei ole ryhtynyt tuloksellisiin toimiin liiallisen alijäämän korjaamiseksi. Poikkeaman vahvistuessa toteumatiedoissa tulisi kuitenkin kokonaisarviossa huomioida Lähi-idän kriisin seurauksena muuttunut taloustilanne ja aiemmin arvioitua korkeammaksi kohoava inflaatio.

Puolustuspoikkeuslausekkeen hyödyntämisen takia liiallinen alijäämä korjaantuu korjaavan nettomenopolun antamaa määräaikaa hitaammin. Nimellinen alijäämä jää yli 3 prosentin v. 2028 eikä liiallinen alijäämä näin ollen korjaantuisi v. 2028. Lisäaikaa liiallisen alijäämän korjaamiseen on mahdollista saada, jos korjaavaa nettomenopolkua on noudatettu. Korjaavan nettomenopolun noudattaminen v. 2028 edellyttää myös v. 2027 mahdollisesti kertyneiden poikkeamien korjaamista v. 2028. Tämä tarkoittaisi valtiovarainministeriön arvion mukaan aiemmin arvioitua suurempaa sopeutusta vuodelle 2028, n. 2,7 mrd. euroa.

---

4 Kansantalouden tilinpidon mukaiset, COFOG-luokittelun perusteella lasketut puolustusmenot olivat 1,2 % suhteessa bruttokansantuotteeseen v. 2021.

Taulukko c. Valvontatili, puolustusmenojen kasvu ja laajennettu korjaava valvontatili (laskettuna VM:n kevään 2026 ennusteen pohjalta)

	2026	2027	2028
Valvontatili			
Vuosipoikkema, % suht. BKT:hen	1,7	0,9	0,8
Kumuloitunut poikkeama, % suht. BKT:hen	0,8	1,7	2,4
Laajennettu korjaava valvontatili			
Puolustusmenojen BKT-suhteen lisäys suhteessa vuoteen 2021, %-yksikköä	1,5	1,6	1,7
Kumuloitunut poikkeama, % suht. BKT:hen	-0,7	0,2	0,9

Nettomenopolun mukaisten muuttujien kehitys esitetään taulukossa d. Tausta-oletukset menneille vuosille ja arviot kuluvalle vuodelle esitetään liitetaulukossa 2. Julkisen talouden toteumatiedot ja arvio esitetään liitetaulukossa 4, ja niihin vaikuttavat päätösperäiset tulotoimet ja kertaluonteiset toimet kuvataan liitetaulukossa 5. Nämä sisältävät myös tarkistetut arviot niiden politiikkatoimien vaikutuksesta, joista on aiemmin raportoitu alustavassa talousarviosuunnitelmassa.

Taulukko d. Tärkeimmät muuttujat

% suhteessa BKT:hen	2025	2026	2027
Julkisyhteisöjen rahoitusasema	-3,4	-4,6	-4,6
Julkisyhteisöjen rakenteellinen rahoitusasema	-2,0	-3,1	-3,7
Julkisyhteisöjen rakenteellinen perusjäämä	-0,3	-1,4	-1,8
Julkisyhteisöjen bruttovelka	88,5	91,2	92,8
Julkisyhteisöjen bruttovelan muutos	6,2	2,6	1,6

Talouspolitiikan arviointineuvostosta annetun lain (1441/2025) 1 §:n mukaan arviointineuvoston tehtäviin kuuluu laatia valtiovarainministeriön pyynnöstä ennaltaehkäisevää osaa koskevan asetuksen 23 artiklassa⁵ tarkoitettu arviointi ja analyysi sekä korjaavaa osaa koskevan asetuksen 3 artiklan 5 kohdan⁶ mukainen ei-sitova erillinen selvitys. Valtiovarainministeriö pyytää talouspolitiikan arviointineuvostoa laatimaan em. arvion siitä, vastaavatko vuotuisessa edistymisraportissa ilmoitetut julkisen talouden toteumatiedot neuvoston asettamaa nettomenopolkua, ja jos pitää tarpeellisena, em. analyysin mahdollisen poikkeaman taustalla olevista tekijöistä. Valtiovarainministeriö pyytää talouspolitiikan arviointineuvostoa myös laatimaan em. ei-sitovan selvityksen liiallisen alijäämän menettelyn tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettujen ja suunniteltujen toimenpiteiden riittävydestä viimeistään alustavassa talousarviosuunnitelmassa tehtävän EDP-raportoinnin jälkeen.

1.3 Julkista taloutta koskevien maakohtaisten suositusten noudattaminen v. 2025

Neuvoston lokakuussa 2024 hyväksymissä, vuosia 2024 ja 2025 koskevissa julkista taloutta käsittelevissä maakohtaisissa suosituksissa neuvosto suosittaa, että Suomi: "toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan (1); uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen kasvun v. 2025 tasolle, jolla mm. julkinen velka saadaan

5 Talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat pyytää jäsenvaltioiden julkisen talouden kehäksiä koskevista vaatimuksista annetun neuvoston direktiivin 2011/85/EU 8 a artiklassa tarkoitettuja asiaankuuluvia itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita toimittamaan arvioinnin siitä, vastaavatko vuotuisessa edistymisraportissa ilmoitetut julkisen talouden toteumatiedot neuvoston asettamaa nettomenopolkua. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat pyytää asiaankuuluvia itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita analysoimaan mahdollisen neuvoston asettamalta nettomenopolulta poikkeamisen taustalla olevia tekijöitä. Tällainen analyysi ei ole sitova, ja se täydentää komission analyysia.

6 Liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1467/97 3 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltio voi pyytää itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota laatimaan ei-sitovan erillisen selvityksen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettujen ja suunniteltujen toimenpiteiden riittävydestä.

uskottavasti lasku-uralle keskipitkällä aikavälillä ja jolla julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen saadaan supistettua alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon (2); vie eteenpäin sosiaaliturvajärjestelmän uudistusta, jotta sosiaalietuusjärjestelmän tehokkuus lisääntyy, mikä parantaisi työnteon kannustimia ja tukisi julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä (3).”

Neuvoston heinäkuussa 2025 hyväksymässä, vuosia 2025 ja 2026 koskevissa julkista taloutta käsittelevissä maakohtaisissa suosituksissa neuvosto suosittaa, että Suomi: ”kasvattaa yleisesti puolustus- ja turvallisuusmenoja ja puolustusvalmiutta varmistuen samalla velkakestävyuden 6 päivänä maaliskuuta 2025 annettuja Eurooppa-neuvoston päätelmiä noudattaen (4); pitäytyy neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamissa nettomenojen enimmäiskasvuprosenteissa, mutta hyödyntää niitä poikkeamia, jotka on kansallisen poikkeuslausekkeen nojalla sallittu puolustusmenojen kasvun vuoksi (5); toteuttaa neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittaman pidennetyn sopeutuskauden perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden (6); parantaa julkisen varainkäytön tehokkuutta ottamalla huomioon menokartoitusten tulokset (7); vie eteenpäin sosiaaliturvajärjestelmän uudistusta niin, että se lisää etuusjärjestelmän tehokkuutta, parantaa työnteon kannustimia ja tukee julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä ottaen samalla huomioon haavoittuvien väestöryhmien tarpeet (8)”.

Alla esitetään v. 2025 tehdyt toimet yllä olevien suositusten noudattamiseksi (toimien perässä sen yllä mainitun suosituksen numero, johon toimella vastataan).

Suomi toimitti 10.10.2024 komissiolle ensimmäisen keskipitkän aikavälin suunnitelman vuosille 2025–2028 (1). Nettomenojen kasvu oli vuoden 2025 toteumatietojen perustella tehdyn arvion mukaan -0,6 prosenttia v. 2025, joten Suomi noudatti keskipitkän aikavälin suunnitelman yhteydessä neuvoston hyväksymää nettomenopolkua v. 2025 (2 ja 5).⁷ Tehtyjä julkisen talouden sopeutus-toimia on käsitelty luvuissa 1.1 ja 1.2 sekä liitetaulukossa 5.

Keväällä 2020 asetettu parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea on keväällä 2023 päättyneellä ensimmäisellä toimikaudellaan analysoinut sosiaaliturvajärjestelmän keskeisiä haasteita, määritellyt uudistusten periaatteet ja esittänyt kehittämis-ehdotuksia. Keskeisimpiä tehtyjä uudistuksia ovat perusturvaetuuksien

7 Neuvoston 21.1.2025 hyväksymässä nettomenopolussa vuoden 2025 nettomenojen kasvu rajoitettiin 1,6 prosenttiin. Maakohtaisten suositusten noudattamista v. 2025 arvioitaessa verrataan toteutunutta nettomenojen kasvua tähän, kun taas liiallisen alijäämän menettelyssä v. 2025 toteutunutta nettomenojen kasvua verrataan komission syksyn 2025 ennusteeseen 1,2 %.

yhdistäminen niin sanotuksi yleistueksi (3 ja 8) sekä toimeentulouudistus, jotka ovat osa sopeutuskauden pidennyksen perustana olevaa uudistuskokonaisuutta ja joita käsitellään yksityiskohtaisemmin luvussa 2. Komitea valmistelee loppuraporttia (julkaistaan 2026 tai 2027), jossa esitetään konkreettinen toimeenpantava malli sosiaaliturvan kokonaisuudistukseksi sekä arviot sen vaikutuksista julkiseen talouteen, työllisyyteen ja väestöryhmiin. Uudistuksilla vastataan Suomelle annettuihin sosiaaliturvauudistusta koskeviin maakohtaisiin suosituksiin vuosina 2022–2025.

Valtioneuvosto on useilla toimilla vahvistanut hyvinvointialueiden ohjausta (5). Näitä toimia on käsitelty luvussa 2. Tavoitteena on varmistaa julkisen talouden kestävyyttä ja rajallisten voimavarojen tehokasta käyttöä ja samalla turvata sosiaali- ja terveystalouden yhdenvertainen toteutuminen. Vuonna 2025 alueiden talouden tilanne on parantunut ja menokasvua on saatu merkittävästi hillittyä. Huolimatta parantuneesta tilanteesta ja alueiden sopeuttamistoimista osa hyvinvointialueista ei pysty kattamaan niille aiempina vuosina kertyneitä alijäämiä. Oikeuskanslerin päätöksen mukaisesti alijäämien kattamista koskevaa sääntelyä on muutettava, jotta alueiden rahoitus riittää kattamaan lakisääteiset palvelut. Näin ollen hallitus antoi esityksen koskien sääntelyä hyvinvointialueiden alijäämien kattamisesta ja esitys on tällä hetkellä eduskuntakäsittelyssä. Sääntelyä muutettaisiin väliaikaisesti siten, että alueet voivat talouden sopeutussuunnitelman sisältävän hakemuksen perusteella saada kattamiskauden pidennystä enintään vuoden 2029 loppuun. Valtiovarainministeriöllä on harkintavalta kattamiskauden pidentämisestä alueen kokonaistilanteen perusteella ja viimeisimmän arvion mukaan suurin osa alueista pystyisi kattamaan alijäämänsä joko vuoden 2027, 2028 tai vuoden 2029 loppuun mennessä. Lisäksi valtiovarainministeriö valmistautuu uusien arviointimenettelyjen käynnistämiseen muutaman alueen osalta, jotka tarvitsevat vuotta 2029 pidemmän alijäämien kattamiskauden.

Puolustusmenoja on kasvatettu turvallisuusympäristön muuttumisen johdosta. Havaitut poikkeukselliset olosuhteet edellyttävät merkittävää puolustuskyvyn kehittämistä, jolla on suuri vaikutus Suomen julkiseen talouteen. Kansantalouden tilinpidon mukaiset, COFOG-luokittelun perusteella lasketut puolustusmenot kasvoivat valtiovarainministeriön riippumattoman ennusteen mukaan 1,7 prosenttiin BKT:sta v. 2025 ja kasvavat edelleen 2,7 prosenttiin v. 2026 (4).

Valtiovarainministeriö valmistelee parhaillaan meno- ja tulokartoituksia, jotka julkaistaan syksyllä 2026 (7). Edistymistä sopeutuskauden pidennyksen perustana olevassa uudistus- ja investointikokonaisuudessa on arvioitu luvussa 2.1 (6).

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomi on noudattanut v. 2025 saamiensa julkista taloutta koskevia maakohtaisia suosituksia.

2 Edistyminen uudistuksissa ja investoinneissa

Luvussa 2.1 esitetään arvio neuvoston hyväksymien sopeutuskauden pidennyksen perustana olevien uudistusten ja investointien edistymisestä. Luvussa 2.2 tarkastellaan edistymistä uudistuksissa ja investoinneissa, joilla vastataan Suomen saamiin maakohtaisiin suosituksiin ja unionin yhteisiin painopisteisiin.

Pääministeri Orpon hallitus päätti julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2027–2030 koskevassa neuvottelussaan kasvua ja työllistymisen edellytyksiä parantavista toimista. Päätökset koskivat muun muassa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille suunnattuja työllisyystoimia, toimia asumisen ja rakentamisen tueksi, yrittäjien eläkejärjestelmän uudistamista, ydinvoiman lisärakentamisen edistämistä, liikenneinvestointeja sekä muita toimia liikenteen tukemiseksi. Tarkemmin päätöksiä on kuvattu Julkisen talouden suunnitelmassa.

2.1 Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevat uudistukset ja investoinnit

Sopeutuskauden pidennyksen perustana olevat toimet koostuvat Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRP) uudistuksista ja investoinneista, uudistuksista koskien hyvinvointialueiden palvelujen tarjontaa ja varainhoitoa sekä pääministeri Orpon hallitusohjelmassa sovitusta sosiaaliturvauudistuskokonaisuudesta. Hallitus edistää sosiaaliturvan kokonaisuudistusta kohti yhden perusturvaetuuden mallia sekä uudistaa merkittäväällä tavalla viimesijaista toimeentulotukea. Alla on arvioitu edistymistä RRP:n osalta välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisessa ja keskipitkän aikavälin suunnitelman osalta avainaskelten saavuttamisessa.

2.1.1 Elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP)

Energiainfrastruktuuri-investoinnit (P1C1I1)

Toimenpiteen tavoitteena on houkuttaa investointeja puhtaaseen energiaan. Investointi koostuu avustusten myöntämisestä energiainfrastruktuuriin keskittyville hankkeille, joihin voi sisältyä muun muassa sähköverkkoja ja

sähkönsiirtokapasiteettia, energiajärjestelmien integroimista ylijäämä- ja hukkalämmön tuottamiseksi, siirtämiseksi ja käyttämiseksi sekä vähähiilisten kaasujen, kuten vedyn siirron edistämiseksi.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Ensimmäisen energiainfrastruktuurihankkeita koskevan hakumenettelyn julkaisemisen viimeistään Q4/2021 (välitavoite 3). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 1. maksupyynnön yhteydessä.
2. Energiainfrastruktuurihankkeita koskevien uusien hakumenettelyjen julkaiseminen viimeistään Q4/2024 (välitavoite 4). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 4. maksupyynnön yhteydessä keväällä 2026.
3. Vähintään neljä ilmoitusta tai raporttia hankkeen päättämisestä viimeistään Q2/2026. Ne vastaavat vähintään 137 MW:n lisäystä uusiutuvan energian kapasiteetissa ja/tai verkkoliitäntäkapasiteetissa (tavoite 5). Tavoite tulee arvioitavaksi Suomen 6. maksupyynnössä syksyllä 2026.

Investoinnit uuteen energiateknologiaan (P1C1I2)

Investointien tavoitteena on edistää Suomen tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä myötävaikuttamalla uusien puhtaiden teknologioiden käyttöönottoon energian tuotannossa, käytössä ja/tai varastoinnissa.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Ensimmäisen uuden energiateknologiahankkeita koskevan hakumenettelyn julkaiseminen viimeistään Q4/2021 (välitavoite 6). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 1. maksupyynnön yhteydessä.
2. Kaikkien energiateknologiainvestointeja koskevien avustusten myöntäminen viimeistään Q4/2023 (välitavoite 7). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 3. maksupyynnön yhteydessä.

3. Vähintään neljä ilmoitusta tai raporttia hankkeen päättämisestä viimeistään Q2/2026. Ne vastaavat vähintään 112 MW:n lisäystä uusiutuvan energian kapasiteetissa ja/tai varastointikapasiteetissa (tavoite 8). Tavoite tulee arvioitavaksi Suomen 6. maksupyyntössä syksyllä 2026.

Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (P1C2I1)

Investoinnilla pyritään edistämään puhtaan vedyn tuotannon ja varastoinnin kehittämistä.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Ensimmäisen vähäpäästöisen vedyn tuotantoa ja hyödyntämistä sekä hiilidioksidin talteenottoa ja hyödyntämistä koskevan kansallisen hakumenettelyn julkaiseminen viimeistään Q4/2021 (välitavoite 16). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 1. maksupyyntön yhteydessä.
2. Täytäntöönpanosopimuksen voimaantulo viimeistään Q4/2025 (välitavoite 17). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 4. maksupyyntön yhteydessä keväällä 2026.
3. Lopullisten edunsaajien kanssa allekirjoitetut oikeudelliset sopimukset viimeistään Q2/2026 (tavoite 18). Tuensaajien kanssa on tehty oikeudelliset sopimukset, joilla tarkoitetaan Business Finlandin tekemiä rahoituspäätöksiä. Tavoite tulee arvioitavaksi Suomen 6. maksupyyntössä syksyllä 2026.
4. Ministeriö on saattanut investoinnin päätökseen, 131 534 000 euron siirto Business Finlandille viimeistään Q2/2026 (välitavoite 18 a). Varat on siirretty Business Finlandille talousarvioprosessissa ja välitavoite tulee arvioitavaksi Suomen 6. maksupyyntössä syksyllä 2026.

Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys (P1C2I3)

Toimenpiteen tavoitteena on tukea uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen tehtäviä investointeja Suomessa. Investointi koostuu avustusten myöntämisestä hankkeille, joilla edistetään uudelleenkäyttöä ja kierrätystä.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Julkaistaan ensimmäinen hakumenettely, joka koskee jätemateriaalien ja sivuvirtojen uudelleenkäyttöä edistäviä investointihankkeita viimeistään Q4/2021 (välitavoite 22). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 1. maksupyynnön yhteydessä.
2. Kaikkien avustusten myöntäminen uudelleenkäyttö- ja kierrätys-hankkeisiin viimeistään Q4/2023 (välitavoite 23). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 3. maksupyynnön yhteydessä.
3. Vähintään kymmenen hankeraporttia, jotka vastaavat vähintään 45 622 hiilidioksidiekvivalentitonin vähennyskapasiteettia viimeistään Q2/2026 (tavoite 24). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 4. maksupyynnössä keväällä 2026.

Vihreää siirtymää edistävä TKI-rahoituksen kokonaisuus – veturihankkeet (P3C3I1)

Tämän investoinnin tavoitteena on tukea (Business Finlandin hallinnoiman ohjelman välityksellä) yritysten ja muiden tutkimusorganisaatioiden välisiä kumppanuuksia ja ekosysteemejä, jotka vahvistavat yritysten kilpailukykyä ja tehostavat tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Veturihankkeita koskevan hakumenettelyn julkaiseminen viimeistään Q2/2022 (välitavoite 100). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 2. maksupyynnön yhteydessä.
2. Vähintään viiden avustuksen myöntäminen veturihankkeisiin viimeistään Q4/2023 (tavoite 101). Tavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 3. maksupyynnön yhteydessä.
3. Hankeraportit hankkeista, joihin on myönnetty yhteensä vähintään 90 000 000 euroa viimeistään Q2/2026 (välitavoite 102). Välitavoite tulee arvioitavaksi Suomen 6. maksupyynnössä syksyllä 2026.

Otetaan käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset innovaatiot (P4C1I4)

Investoinnin tavoitteena on lisätä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon sähköisten palvelujen käyttöä. Toimenpide koostuu digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisestä sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla.

Edistyminen avainaskeleissa:

Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisiä palveluja käyttävien (vähintään 20-vuotiaiden) osuus väestöstä kasvaa 35 prosenttiin viimeistään Q4/2025 (välitavoite 139). Investoinnissa hyvinvointialueet ja kansalliset toimijat kehittävät ja käyttöönottavat kansalaisille suunnattuja digitaalisia palveluja, ammattilaisille tarkoitettuja digitaalisia järjestelmiä ja johtamisen ratkaisuja. Tavoite tulee arvioitavaksi Suomen 5. maksupyynnössä kesällä 2026.

Pohjoismainen työvoimapalveluiden malli (P3C1R1)

Toimenpiteen tavoitteena on uudistaa julkisten työvoimapalvelujen prosessia.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Työnhakijan palveluprosessin pohjoismaista työvoimapalvelumallia säätelevän julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevan lain voimaantulo viimeistään Q2/2022 (välitavoite 77). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 2. maksupyynnön yhteydessä.
2. Pohjoismaista työvoimapalvelumallia noudattaen tehtyjen työnhakuhaastattelujen määrä välillä 1.1.2023–30.6.2024 on vähintään 2 200 000 viimeistään Q2/2024 (tavoite 78). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 4. maksupyynnön yhteydessä keväällä 2026.
3. Kaikki viisi pohjoismaisen työvoimapalvelumallin edellyttämää digitaalista toimintoa on sisällytetty julkisten työvoimapalvelujen (TE-PES) tietojärjestelmään, ja ne ovat toiminnassa viimeistään Q4/2023 (välitavoite 79). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 3. maksupyynnön yhteydessä.

Työttömyyspäivärahan lisäpäivien (ns. eläkeputken) poistaminen (P3C1R2)

Uudistuksen tavoitteena on edistää työllisyyttä poistamalla ikääntyneiden henkilöiden työnteon pidäkkeitä ja lieventämällä irtisanomisten kohdentumista nimenomaisesti ikääntyneisiin työntekijöihin.

Edistyminen avainaskeleissa:

Työttömyysturvan lisäpäivien asteittaista lakkauttamista koskevien työttömyysturvalakiin tehtyjen muutosten voimaantulo viimeistään Q2/2023 (välitavoite 80). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 3. maksupyynnön yhteydessä.

Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelua edistetään hoitotakuun toteutumista (P4C1R1)

Tämän toimenpiteen tavoitteena on osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelua parantaa terveys- ja sosiaalipalvelujen saatavuutta edistämällä hoitotakuun toteutumista.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali-, terveydenhuolto- ja pelastuspalvelujen uudistamista koskevan ensimmäisen lainsäädäntökehityksen voimaantulo viimeistään Q3/2021 (välitavoite 133). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 1. maksupyynnön yhteydessä.
2. Hyvinvointialueiden perustamisen sekä sosiaali-, terveydenhuolto- ja pelastuspalvelujen uudistamisen päätökseen saattavan lisälainsäädännön voimaantulo viimeistään Q1/2023 (välitavoite 134). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 3. maksupyynnön yhteydessä.
3. Hyvinvointialueiden saattaminen toimintavalmiiksi ja kykeneviksi vastaamaan sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä viimeistään Q2/2023 (välitavoite 134). Välitavoite on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen 3. maksupyynnön yhteydessä.

2.1.2 Hoitoon pääsyn varmistaminen ja julkisen talouden vahvistaminen hyvinvointialueilla

Toimenpiteiden tarkoituksena on varmistaa palvelujen asianmukainen tarjonta ja turvata samalla moitteeton varainhoito.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Viimeistään Q2/2024 sidosryhmien kuulemiset asiaankuuluvista toimenpiteistä, joiden avulla voidaan erityisesti i) mukauttaa ympärivuorokautisen palveluasumisen (laitoshoidon) henkilöstömitoitusta ja muuttaa henkilöstön erikoistumista; ii) mukauttaa terveydenhuollon asiakasmaksuja ja iii) selkeyttää vammaispalvelulain soveltamisalaa ja vaikutustenarviointia.

Ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitusta ja henkilöstön erikoistumista koskeva lausuntokierros toteutettiin 18.6.–14.8.2024. Terveydenhuollon asiakasmaksuja mukauttavan valtioneuvoston asetuksen lausuntokierron järjestettiin 24.6.–9.8.2024. Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamista koskevan esityksen valmistelun alkuvaiheessa järjestettiin laajat sidosryhmien kuulemistilaisuudet, seitsemän eri tilaisuutta marras-joulukuussa 2023. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 12.4.–31.5.2024. Lisäksi lausuntokierroksen aikana sosiaali- ja terveysministeriö järjesti sidosryhmille keskustelutilaisuuden esitysluonnoksesta. Kuulemiset on pidetty ja lainsäädäntö on tullut voimaan 1.1.2025. Avainaskel on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen maaraportissa v. 2025.

2. Viimeistään Q4/2025 kullakin hyvinvointialueella sellaisten suunnitelmien laatiminen, johon sisältyy i) tilojen ja palveluverkon parempi käyttö; ii) keskitettyjen hankintojen laajempi käyttö; iii) kilpailun lisääminen julkisissa hankinnoissa. Suunnitelmat on laadittu ja hyväksytty tavoiteaikataulun mukaisesti. Jokaisella hyvinvointialueella muutosohjelmat on tehty, niistä on päätetty ja toimeenpano on käynnissä. Toimiin kuuluu mm. suorat henkilöstövähennykset hallinto- ja tukipalveluista, oman toiminnan lisääminen ja ostopalveluiden vähentäminen sekä palveluverkon optimointi. Edistyminen avainaskeleen toimeenpanossa tulee komission arvioitavaksi Suomen v. 2026 edistymisraportin jälkeen.

3. Viimeistään Q4/2025 hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien lainsäädäntömuutosten voimaantulo seuraavien osalta:
- ympärivuorokautisen palveluasumisen (laitoshoidon) vähimmäishenkilöstömitoitus ja muutokset henkilöstön erikoistumiseen
  - terveydenhuollon asiakasmaksut

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta (741/2024) astui voimaan 1.1.2025. Sillä säädettiin ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitus tasolle 0,6 työntekijää asiakasta kohti.

Sosiaalityöntekijöiden ammattitaitovaatimukseen tehtiin tilapäinen kevennys sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä annetun lain (817/2015) muutoksella, joka tuli voimaan vuoden 2025 alusta. Terveydenhuollon asiakasmaksuja nostettiin vuoden 2025 alusta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (543/2024).

Avainaskel on saavutettu kuten komissio arvioi Suomen maaraportissa v. 2025.

4. Viimeistään Q4/2026 i) hyvinvointialueilla vuodesta 2023 lukien syntyneiden alijäämien korjaaminen ja ii) palvelujen vaikuttavuuden lisääminen virtaviivaistamalla erikoissairaanhoidon palveluvalikoimaa.

Hyvinvointialueille kertyi useasta syystä johtuen kahden ensimmäisen toimintavuoden (2023–2024) aikana merkittäviä alijäämiä. Vuonna 2025 alueiden talouden tilanne on parantunut ja menokasvu on saatu merkittävästi hillittyä. Nettokustannusten nimelliskasvun ennakoidaan asettuvan v. 2025 noin 1,6 %:iin, kun se v. 2024 oli 2,9 % ja v. 2023 oli 11,9 %.

Kertyneet alijäämät ovat kuitenkin paikoin niin suuria, että parantuneesta tilanteesta ja alueiden sopeutustoimenpiteistä huolimatta vain arviolta kolmella hyvinvointialueella (kahdestakymmenestäyhdestä), Helsingin kaupungin sotepe-toimialalla ja HUS-yhtymällä ei olisi enää kertynyttä alijäämää vuoden 2026 lopussa.

Osa hyvinvointialueista katsoi, että alijäämien kattaminen vuoden 2026 lopulla vaarantaisi lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut ja että näitä ohjaavat lainsäädännöt olisivat keskenään ristiriitaisia.

Kaksi aluetta teki ristiriidasta kantelun oikeuskanslerille joulukuussa 2024. Oikeuskanslerin 23.4.2025 päivätyn päätöksen mukaan hyvinvointialueiden rahoitusperiaatteen toteutumisen ja useita hyvinvointialueita laajasti koskevissa ja rahoituksen riittävyyteen lakisääteisiin palveluihin liittyvissä ongelmissa lainsäädännön, kuten alijäämien kattamista koskevan sääntelyn, muuttaminen on tarpeellinen ja välttämätönkin keino rahoituksen ja lakisääteisten velvoitteiden tasapainon saavuttamiseksi.

Näin ollen tukeakseen hyvinvointialueita talouden kestävän ja palvelut turvaavan sopeuttamisen jatkamisessa, hallitus on joulukuussa 2025 antanut eduskunnalle esityksen alijäämän kattamiskauden jatkamiseksi vuoden 2028 loppuun. Esitystä täydennettiin päivittyneiden rahoituslaskelmien pohjalta maaliskuussa 2026. Täydennetyn esityksen perusteella määräaika voitaisiin esityksen mukaan jatkaa enintään 31.12.2029 asti. Määräajan jatkaminen olisi mahdollista vain niille alueille, joille se on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi, ja jotka pystyvät kattamaan alijäämän uudessa määräajassa.

Viimeisimmän arvion mukaan noin yhdeksän aluetta voisi kattaa alijäämänsä vuoden 2027 tai 2028 loppuun ja neljä aluetta vuoden 2029 loppuun. Loppujen noin viiden alueen kattamiskausi määritettäisiin viime kädessä arviointimenettelyssä, joka on käynnissä jo tällä hetkellä kolmella alueella.

Hallituksen esitys palveluvalikoiman periaatteista on ollut lausunto- kierroksella vuoden 2025 lopussa ja tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle kevään 2026 aikana.

Edistyminen avainaskeleen toimeenpanossa tulee komission arvioitavaksi Suomen v. 2026 edistymisraportin jälkeen.

2.1.3 Sosiaaliturvauudistus (SOTU): yleistuki

Uudistuksen tavoitteena on parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön suositukset ja selvitykset huomioiden.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Vaikutusten arviointi toteutettu viimeistään Q3/2025. Vaikutusarviot ovat osa hallituksen esitystä koskien lakia yleistuesta.
2. Sidosryhmien kuuleminen toteutettu viimeistään Q3/2025. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros ajalla 9.5.2025–19.6.2025.
3. Lainsäädännöstä äänestetty viimeistään Q4/2025. Sosiaali- ja terveysministeriön valmisteleva hallituksen esitys HE 112/2025 vp annettiin eduskunnalle 22.9.2025. Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi uusi yleistukilaki. Lisäksi esityksessä ehdotettiin muutettavaksi työttömyysturvalakia, lakia työvoimapalveluiden järjestämisestä ja työttömyysetuuslakia sekä eräitä muita lakeja. Lainsäädännöstä äänestettiin eduskunnassa 16.12.2025, hallituksen esitys hyväksyttiin ja lainsäädäntö tulee voimaan 1.5.2026.

Edistyminen avainaskeleiden toimeenpanossa tulee komission arvioitavaksi Suomen v. 2026 edistymisraportin jälkeen.

2.1.4 Sosiaaliturvauudistus (SOTU): toimeentulotuki

Uudistuksen tavoitteena on parantaa toimeentulotuen saajien työnteon kannustimia kytkemällä toimeentulotuen velvoittavuus nykyistä selkeämmin yhteen työttömyysturvan velvoitteiden kanssa.

Edistyminen avainaskeleissa:

1. Vaikutusten arviointi toteutettu viimeistään Q3/2025. Vaikutusarviot ovat osa hallituksen esitystä koskien toimeentulotukilakia.
2. Sidosryhmien kuuleminen toteutettu viimeistään Q3/2025. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros ajalla 16.5.–27.6.2025.

3. Lainsäädännöstä äänestetty viimeistään Q4/2025. Toimeentulotuen kokonaisuudistus valmisteltiin sosiaali- ja terveysministeriössä keväällä 2025. Hallituksen esitys HE 116/2025 vp annettiin eduskunnalle 22.9.2025. Esityksessä ehdotettiin muutettavaksi toimeentulotuesta annettua lakia, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettua lakia ja kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia. Lainsäädännöstä äänestettiin eduskunnassa 16.12.2025, hallituksen esitys hyväksyttiin ja lainsäädäntö tuli pääosin voimaan 1.2.2026.

Edistyminen avainaskeleiden toimeenpanossa tulee komission arvioitavaksi Suomen v. 2026 edistymisraportin jälkeen.

2.2 Muut uudistukset ja investoinnit

Vuosien 2019–2024 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa on esitelty julkista taloutta koskevien suositusten osalta julkisen talouden suunnitelmissa, alustavissa talousarviosuunnitelmissa ja vuoden 2025 edistymisraportissa. Rakenteellisten uudistusten toimeenpanoa on esitelty lisäksi vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa sekä vuoden 2025 edistymisraportissa. Näitä aiempia maakohtaisia suosituksia sekä komission arvioita on esitetty Suomen keskipitkän aikavälin suunnitelman 2025–2028 liitteessä A.5. Vuoden 2025 maakohtaisiin suosituksiin vastaamisesta on raportoitu komission CeSaR-tietojärjestelmään, jonka kooste on liitteessä 1. Liitteessä 2 raportoidaan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanosta (Fenix), tilanne lokakuussa 2025. Edistymisraportin liitteet 1–4 ovat valtiovarainministeriön nettisivulla.⁸

Taulukossa 9 on kuvattu uudistukset ja investoinnit, joilla vastataan asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklan mukaisesti Suomelle v. 2024–2025 hyväksytyihin maakohtaisiin suosituksiin ja unionin yhteisiin painopisteisiin. Taulukossa on myös esitetty uudistusten ja investointien toimeenpanon edistyminen.

Uudistukset ja investoinnit liittyvät työnteon kannustamiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan panostusten lisäämiseen.

8 Liite 1 Maakohtaisten suositusten toimeenpano (CeSaR) (<https://vm.fi/apr2026>), Liite 2 Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpano (Fenix) (<https://vm.fi/apr2026>), Liite 3 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpano (<https://vm.fi/apr2026>) ja Liite 4 YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpano (<https://vm.fi/apr2026>).

Taulukkoon 9 sisältyviä toimia on toimeenpantu seuraavasti:

Muutokset työttömyysetuuksiin: Sekä paketti 1. että paketti 2. on raportoitu valmiiksi Suomen edistymisraportissa v. 2025.

Työn tarjonnan rajoittamista kannustavien etuuksien poistaminen: Uudistus on raportoitu valmiiksi Suomen edistymisraportissa v. 2025.

Sosiaaliturvaetuuksien indeksileikkaukset: Uudistus on raportoitu valmiiksi Suomen edistymisraportissa v. 2025.

Lääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen pysyvä lisäys: Uudistus on raportoitu valmiiksi Suomen edistymisraportissa v. 2025.

Aloituspaikkojen lisääminen – sairaanhoitajat ja varhaiskasvatuksen opettajat: Uudistus on raportoitu valmiiksi Suomen edistymisraportissa v. 2025.

Korkeakoulutuksen rahoitusmallien muutokset – korkea-asteen koulutuksen kohdentaminen: Uudistus on raportoitu valmiiksi Suomen edistymisraportissa v. 2025.

Pitkäaikaisen T&K-panostuksen turvaaminen: Kansallinen tavoite on nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämismenot (T&K) 4 prosenttiin bruttokansantuotteeseen suhteutettuna vuoteen 2030 mennessä.

Valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain (1092/2022) mukainen valtion T&K-lisäys v. 2026 on 240 miljoonaa euroa vuoteen 2025 verrattuna.

Valtion T&K-rahoitus nousee 1,2 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä sillä edellytyksellä, että yksityisen sektorin panostukset kasvavat 2,8 prosenttiin.

Valtioneuvosto hyväksyy kerran vaalikaudessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskevan suunnitelman.

Valtion T&K-rahoituksen kohdentamisesta päätetään talousarvioiden ja julkisen talouden suunnitelmien yhteydessä.

Yksityisen terveydenhuollon tukeminen (KELA-korvaukset) – hoitojonojen purkaminen ja hoitoon pääsyn nopeuttaminen: Uudistus on raportoitu valmiiksi Suomen edistymisraportissa v. 2025. Kela-korvausten nostaminen oli määräaikainen toimenpide vuosille 2024–2027. Vuoden 2026 talousarviossa Kela-korvauksissa palattiin pääosin takaisin 8 euron korvauksiin osana julkisen talouden sopeutustoimia.

Kela korvausten valinnanvapauskokeilu 65-vuotta täyttäneille: Osana yksityisen terveydenhuollon tukemista on myös toteutettu kokeilu, jossa 65 vuotta täyttäneet pääsevät yksityiselle lääkärille julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun suuruisella omavastuulla. Vastaanottokäynnit korvataan niin, että asiakkaan itse maksettava osuus on enintään julkisen perusterveydenhuollon lääkärikäynnistä perittävän asiakasmaksun verran (noin 28 euroa). Omavastuuosuuden ylittävä määrä korvataan Kela-korvauksilla suoraan palveluntuottajalle. Kustannusten nousua hillitään palveluille asetetuilla enimmäishinnoilla. Kokeilu alkoi 1.9.2025 ja kevään 2026 kehysriihessä kokeilua päätettiin jatkaa vuoden 2028 loppuun saakka. Valinnanvapauskokeilun tavoitteena on kehittää Kela-korvausjärjestelmää osana terveydenhuollon palvelujärjestelmän kokonaisuutta, vahvistaa asiakkaiden valinnanvapautta ja parantaa perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta.

Hoitoon pääsyn varmistaminen ja julkisen talouden vahvistaminen: Hyvinvointialueiden rahoitusmallin uudistaminen etenee hallitusohjelman mukaisesti. Kolmannen vaiheen uudistuspaketin (sis. mm. tarvemallin uudistus, siirtymätasausten muutoksia sekä hallitusohjelman mukaisia säästöjä) lausuntokierros päättyi maaliskuussa. Uudistuksella tavoitellaan 390 milj. euron säästöjä vuoteen 2029 mennessä. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle huhtikuussa 2026 ja sen tavoitteena on tulla voimaan vuoden 2027 alusta.

Rahoitusmallin lisäksi hyvinvointialueiden lakisäätöihin tehtäviin on suunniteltu ja suunnitteilla useita muutoksia, joilla tavoitellaan 200–300 milj. euron säästöjä vuoteen 2028 mennessä. Suunnitellut tehtävämuutokset sisältävät muun muassa teknologian hyödyntämistä iäkkäiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, muutoksia ympärivuorokautisiin päivystyspalveluihin ja sosiaalihuollon palveluihin.

Hyvinvointialueiden investointien ohjaukseen on toteutettu hallitusohjelman ja investointien ohjauksen selvitysryhmän mukaiset tiukennukset. Hyvinvointialueiden tulee vuodesta 2026 eteenpäin esittää taloudellisesti merkittävistä ja vaikutuksistaan laajakantoisista investoinneista numeerinen kustannusvaikuttavuusanalyysi. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäministeriön on jatkossa mahdollista olla hyväksymättä alueen investointisuunnitelma silloin kun edeltävän kaltainen investointi ei edistä palveluiden kustannusvaikuttavaa järjestämistä tai jos investointi voitaisiin toteuttaa alueiden välisenä yhteistyönä.

Lisäksi valtioneuvosto asetti maaliskuussa 2026 parlamentaarisen työryhmän pohjustamaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelujärjestelmän edelleen kehittämistä tulevalla vaalikaudella. Työryhmässä käsiteltäviä teemoja ovat muun muassa palvelujen ja talouden tilannekuvat, palvelulupaus ja sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteinen palveluvalikoima, hyvinvointialueiden itsehallinto ja kansanvaltaisuuden liittyvät kysymykset, valtion ja hyvinvointialueiden välinen suhde, uudistuminen ja toiminnan kehittäminen, alueiden välinen yhteistyö ja alueiden määrä sekä hyvinvointialueiden rahoitus.

Pieni- ja keskituloisten työn verotuksen keventäminen: Kehysriihessä 22.–23.4.2025 hallitus päätti keventää pieni- ja keskituloisten työn verotusta 525 milj. eurolla v. 2026 ja 650 milj. eurolla vuodesta 2027 alkaen. Lisäksi ansiotuloverotuksen korkeimmat marginaaliveroasteet alennetaan 52 prosenttiin. Samalla ansiotuloverotuksen indeksitarkistus jätetään tekemättä niillä tulotasoilla, joille ylempien marginaaliverojen alentaminen kohdistuu. Hallituksen esitys laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräksi muiksi verolaeiksi (HE 98/2025 vp) annettiin eduskunnalle 22.9.2025. Laki on tullut voimaan 1.1.2026. Työn verotuksen 650 milj. euron kevennyksestä 525 milj. euroa toteutettiin tällä lailla ja 125 milj. euroa on linjattu toteutettavaksi vuoden 2027 alusta.

Yhteisöveron alentaminen: Investointien kasvua ja yrittäjyyttä päätettiin kehysriihessä tukea alentamalla yhteisöverokantaa 2 prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin vuoden 2027 alussa. Muutosta koskeva hallituksen esitys on valmisteilla.

Verohyvitykset ilmastoneutraaliin talouteen tähtääville investoinneille: Vuoden 2024 kehysriihessä hallitus päätti tukea ilmastoneutraaliin talouteen tähtääviä investointeja v. 2025 myönnettävällä verohyvityksellä. Vuoden 2025 puoliväliriihessä hallitus päätti uudesta, vuodesta 2026 alkaen myönnettävästä verohyvityksestä puhtaan siirtymän investoinneille. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä annettiin joulukuussa 2024 (HE 207/2024 vp) ja laki tuli voimaan keväällä 2025. Lain mukaista hyvitystä myönnettiin vuoden 2025 loppuun mennessä 40 hankkeelle yhteensä 2,3 mrd. euroa. Vuoden 2025 puoliväliriihessä linjattu verohyvitys on valmisteilla.

Korkeakoulujen aloituspaikat: Korkeakoulujen aloituspaikkoja lisätään kerta-luonteisesti noin 810 aloituspaikalla v. 2026. Aloituspaikoista noin puolet kohdennetaan yliopistojen viisivuotiseen koulutukseen ja puolet ammatti-korkeakoulujen 3,5 vuotta kestävään koulutukseen. Aloituspaikat kohdennetaan ensimmäistä tutkintoa suorittaville ja talouskasvua tukeviin tutkintoihin, kuten

ydin- ja energiatekniikan aloille. Aloituspaikkoihin ja niihin liittyviin opintotukimenoihin on budjetoitu vuoden 2026 talousarviossa noin 11 miljoonaa euroa. Rahoituksen määrä on yhteensä noin 44 miljoonaa euroa vuosina 2026–2028.

Avoimen korkeakoulun opintoseteli nuorille: Toiselta asteelta valmistuneille ja ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille toteutetaan kolmivuotinen opintosetelikokeilu. Opintoseteli oikeuttaa suorittamaan enintään 30 opintopisteen laajuiset opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa. Opintoseteli on voimassa kaksi vuotta. Opintoseteliin on ehdotettu vuoden 2026 talousarviossa 18,6 miljoonaa euroa. Rahoituksen määrä on yhteensä noin 56 miljoonaa euroa vuosina 2026–2028.

3 Liitetaulukot 1–9

Tässä liitteessä esitetään jäsenvaltioille keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisia suunnitelmia ja vuotuisia edistymisraportteja koskevien tietovaatimusten⁹ mukaiset taulukot.

Taulukko 1a. Finanssipoliittisen sitoumuksen seuranta

	Neuvoston suositus		Toteuma/ ennakkoarvio	
	2025	2026	2025	2026
Kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot				
muutos, %	1,2	1,3	-0,6	4,6
kumulatiivinen muutos, %	1,2	2,5	-0,6	3,9

Taulukko 1b. Tärkeimmät muuttujat

% suhteessa BKT:hen	2024	2025	2026
Julkisyhteisöjen rahoitusasema	-4,4	-3,4	-4,6
Julkisyhteisöjen rakenteellinen rahoitusasema	-3,0	-2,0	-3,1
Julkisyhteisöjen rakenteellinen perusjäämä	-1,4	-0,3	-1,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka	82,4	88,5	91,2
Julkisyhteisöjen bruttovelan muutos	5,3	6,2	2,6

⁹ Tiedonanto C/2024/3975, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52024XC03975>.

Taulukko 2. Talouden kehitys

	2024	2024	2025	2026
BKT	mrd. euroa		muutos, %	
Reaalinen BKT		0,4	0,2	0,6
BKT-deflaattori		0,7	1,5	2,6
Nimellinen BKT	276,0	1,1	1,7	3,2
Reaalisen BKT:n osatekijät			muutos, %	
Yksityiset kulutusmenot		-0,2	-0,2	0,7
Julkiset kulutusmenot		2,0	-0,2	-0,8
Kiinteän pääoman bruttomuodostus		-5,0	0,8	7,3
Varaston muutos ja arvoesineiden nettohankinta (% suhteessa BKT:hen)				
Tavaroiden ja palveluiden vienti		1,8	3,4	0,5
Tavaroiden ja palveluiden tuonti		-0,8	1,7	3,3
Vaikutus reaalisen BKT:n kasvuun				
Kotimainen loppukysyntä		-0,8	0,0	1,8
Varaston muutos ja arvoesineiden nettohankinta		0,1	-0,5	0,0
Tavaroiden ja palveluiden tase		1,1	0,7	-1,1
Deflaattorit ja YKHI			muutos, %	
Yksityisen kulutuksen deflaattori		1,0	1,1	2,4
YKHI		1,0	1,8	2,6
Julkisen kulutuksen deflaattori		0,7	1,8	3,8

	2024	2024	2025	2026
Investointien deflaattori		0,3	-0,1	1,6
Viennin hinnan deflaattori (tavarat ja palvelut)		-2,7	-0,7	3,0
Tuonnin hinnan deflaattori (tavarat ja palvelut)		-1,0	-1,2	3,1
Työmarkkinat	taso		muutos, %	
Kotimainen työllisyys (1000 henkilöä, kansantalouden tilinpito)	2 740	-1,1	-0,5	-0,1
Keskimääräiset vuosityötunnit työllistä kohden	1 545	0,2	-0,7	-0,1
Reaalinen BKT työllistä kohden		1,5	0,7	0,8
Reaalinen BKT työtuntia kohden		1,3	1,4	0,9
Palkansaajakorvaukset (mrd. euroa)	133,8	1,1	2,1	3,7
Palkansaajakorvaukset työllistä kohden (1000 euroa)	48,8	2,2	2,6	3,8
			%	
Työttömyysaste		8,4	9,7	9,8
Potentiaalinen BKT ja osatekijät			muutos, %	
Potentiaalinen BKT		0,5	0,3	0,6
Vaikutus potentiaaliseen kasvuun				
Työvoima		0,3	0,0	0,1
Pääoma		0,2	0,2	0,3
Kokonaistuottavuus		0,1	0,2	0,2
			% suhteessa potentiaaliseen BKT:hen	
Tuotantokuilu		-2,3	-2,5	-2,5

Taulukko 3. Ulkoinen kehitys

		2024	2025	2026	2027
Lyhyt korko	%, vuotuinen keskiarvo	3,6	2,2	2,1	2,1
Pitkä korko	%, vuotuinen keskiarvo	2,9	3,0	3,2	3,0
Yhdysvaltain dollarin ja euron vaihtokurssi	vuotuinen keskiarvo	1,08	1,13	1,16	1,18
Kansallisen valuutan ja euron vaihtokurssi (muut kuin euroalueen jäsenvaltiot)	vuotuinen keskiarvo				
Maailman reaalin BKT (ilman EU:ta)	muutos, %	5	3	2,3	3,3
EU:n reaalin BKT	muutos, %	0,8	1,5	1	1,6
Maailman tuonnin volyymi (ilman EU:ta)	muutos, %	3,1	3	2,1	3,1
Öljyn hinta	Brent, USD/barreli	79,70	68,04	85,56	75,39

Taulukko 4. Julkisen talouden kehitys

		2024	2024	2025	2026	2027
Tulot		mrd. euroa		% suhteessa BKT:hen		
1	Tuotannon ja tuonnin verot	38,5	13,9	14,1	14,4	13,9
2	Välittömät verot	44,1	16,0	16,0	15,7	15,6
3	Sosiaaliturvamaksut	32,7	11,9	12,2	12,3	12,3
4	Muut juoksevat tulot	30,4	11,0	11,3	10,9	10,6
5	Pääomaverot	1,3	0,5	0,4	0,4	0,4
6	Muut pääomatulot	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
7	Tulot yhteensä (= 1+2+3+4+5+6)	147,4	53,4	54,1	53,8	52,9
8	Josta: Siirrot EU:sta	1,5	0,5	0,6	0,4	0,3
9	Tulot yhteensä ilman siirtoja EU:lta (= 7–8)	145,9	52,8	53,4	53,4	52,6
10	Tuloihin vaikuttavat toimet (lisäykset, EU:n rahoittamat)	-0,4	-0,1	0,7	0,3	-0,5
10b	Tulojen vähennykset, jotka on rahoitettu EU-siirroilla (tasot)	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
11	Ennusteisiin sisältyvät kertaluonteiset tulot (tasot, pl. EU:n rahoittamat toimenpiteet)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Menot		mrd. euroa		% suhteessa BKT:hen		
12	Palkansaajakorvaukset	37,0	13,4	13,6	13,6	13,5
13	Väliuotekäyttö	32,3	11,7	11,5	11,3	11,1
14	Korkomenot	4,3	1,6	1,6	1,7	1,9
15	Rahamääräiset sosiaalietuudet	52,5	19,0	18,8	18,5	18,3
16	Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot, ostettu	9,7	3,5	3,5	3,6	3,6

	2024	2024	2025	2026	2027
17 Tukipalkkiot	3,2	1,2	1,1	1,2	1,1
18 Muut juoksevat menot	6,9	2,5	2,5	2,7	2,6
19 Kiinteän pääoman bruttomuodostus	12,2	4,4	4,5	5,5	5,3
20 Josta: Kansallisesti rahoitetut julkiset investoinnit	12,0	4,3	4,4	5,4	5,2
21 Pääomansiirrot	1,1	0,4	0,3	0,3	0,2
22 Muut pääomamenot	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
23 Menot yhteensä (= 12+13+14+15+16+17+18+19+21+22)	159,4	57,7	57,5	58,4	57,5
24 Josta: Menot, jotka rahoitettu siirroilla EU:sta (= 8)	1,5	0,5	0,6	0,4	0,3
25 Kansallisesti rahoitetut menot (= 23–24)	157,9	57,2	56,9	57,9	57,3
26 Unionin rahoittamien ohjelmien kansallinen yhteisrahoitus	0,6	0,2	0,2	0,2	0,2
27 Työttömyysetuuksien suhdannekomponentti	0,4	0,1	0,3	0,2	0,2
28 Ennusteisiin sisältyvät kertaluonteiset menot (tasot, pl. EU:n rahoittamat toimenpiteet)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
29 Kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot (ennen tulopuolen toimenpiteitä) (= 25–26–27–28–14)	152,5	55,3	54,8	55,8	55,0
Kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot				muutos, %	
30 Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen muutos			-0,6	4,6	3,3
Tasapainoerät	mrd. euroa		% suhteessa BKT:hen		
31 Nettoluotonanto/nettoluotonotto (= 7–23)	-12,0	-4,4	-3,4	-4,6	-4,6
32 Perusjäämä (= 31–14)	-7,7	-2,8	-1,8	-2,9	-2,7

	2024	2024	2025	2026	2027	
Suhdannekorjaus			% suhteessa BKT:hen			
33	Rakenteellinen rahoitusasema		-3,0	-2,0	-3,1	-3,7
34	Rakenteellinen perusjäämä		-1,4	-0,3	-1,4	-1,8
Velka		mrd. euroa	% suhteessa BKT:hen			
35	Bruttovelka	227,3	82,4	88,5	91,2	92,8
36	Bruttovelan muutos	13,5	5,3	6,2	2,6	1,6
37	Vaikutukset bruttovelan muutoksiin					
38	Perusjäämä (= miinus 32)		2,8	1,8	2,9	2,7
39	Lumipallovaikutus		0,7	0,3	-1,0	-1,4
40	Korkomenot (= 14)		1,6	1,6	1,7	1,9
41	Kasvu		-0,3	-0,1	-0,5	-1,5
42	Inflaatio		-0,5	-1,2	-2,2	-1,9
43	Velkakannan korjauserä (= 36–38–39)		1,8	4,1	0,8	0,3
				%		
44	Velan implisiittinen korko		2,1	2,0	2,0	2,2
Puolustusmenot (COFOG-luokitus)¹⁾		mrd. euroa	% suhteessa BKT:hen			
45	Puolustusmenot yhteensä	4,3	1,5	1,7	2,7	2,7
46	Josta: Puolustusinvestoinnit	0,7	0,2	0,3	1,0	1,1

1) Vuodet 2026 ja 2027 ovat valtiovarainministeriön arvioita.

Taulukko 5. Harkinnanvaraisten meno- ja tulopuolen toimenpiteiden arvioitu vaikutus

Toimen kuvaus	Kerta- luonteinen	Menot / tulot	Ala- sektori	Talous- toimi	2024	2025	2026
					% suhteessa BKT:hen		
Työttömyysvakuutumaksun lasku v. 2024	Ei	Tulot	S.1314	D.611R	-0,5	0,0	0,0
Sairausvakuutusmaksun lasku v. 2024	Ei	Tulot	S.1314	D.611R	-0,2	0,0	0,0
Yleisen arvonlisäveron korotus	Ei	Tulot	S.1311	D.2R	0,1	0,3	0,0
Työttömyysvakuutumaksun lasku v. 2025	Ei	Tulot	S.1314	D.611R	0,0	-0,1	0,0
Sairausvakuutusmaksun korotus v. 2024	Ei	Tulot	S.1314	D.611R	0,0	0,4	0,0
Työeläkemaksun lasku v. 2025	Ei	Tulot	S.1314	D.611R	0,0	0,0	-0,1
Sosiaaliturvamaksujen muutosten vaikutus verotuloihin	Ei	Tulot	S.1314	D.611R	0,2	0,0	0,0
Ansiotuloveron korkeimpien marginaaliverojen kevennys	Ei	Tulot	S.1311	D.5R	0,0	0,0	-0,1
Keskituloisten ansiotuloverotuksen kevennys	Ei	Tulot	S.1311	D.5R	0,0	0,0	-0,2
Yhteisöveron kevennys	Ei	Tulot	S.1311	D.5R	0,0	0,0	0,0
Työttömyysvakuutusmaksun korotus v. 2026	Ei	Tulot	S.1314	D.611R	0,0	0,0	0,2
Muut toimet	Ei	Tulot			0,2	0,1	0,3
Yhteensä					-0,1	0,7	0,1

Taulukko 6. Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) avustukset

% suhteessa BKT:hen		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tulot elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksista								
1	Tuloennusteisiin sisällytetyt elpymis- ja palautumistukivälineen avustukset		0,01	0,06	0,08	0,13	0,16	0,25
2	Elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten maksatukset EU:lta		0,00	0,10	0,00	0,09	0,22	0,29
Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitetut menot								
3	Juoksevat menot yhteensä		0,01	0,05	0,07	0,11	0,11	0,11
4	Kiinteän pääoman bruttomuodostus		0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,03
5	Pääomansiirrot		0,00	0,01	0,01	0,02	0,03	0,10
6	Pääomamenot yhteensä (4+5)		0,00	0,01	0,02	0,02	0,04	0,13
Muut elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitetut kustannukset								
7	Menetettyt verotulot							
8	Muut tuloihin vaikuttavat toimet							
9	Rahoitustaloustoimet							

Taulukko 7. Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) lainat

% suhteessa BKT:hen	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tulot elpymis- ja palautumistukivälineen lainoista							
Tuloennusteisiin sisällytetyt elpymis- ja palautumistukivälineen lainat							
Elpymis- ja palautumistukivälineen lainojen maksatukset EU:lta							
Elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla rahoitetut menot							
Juoksevat menot yhteensä							
Kiinteän pääoman bruttomuodostus							
Pääomansiirrot							
Pääomamenot yhteensä (4+5)							
Muut elpymis- ja palautumistukivälineen lainoilla rahoitetut kustannukset							
Menetetyt verotulot							
Muut tuloihin vaikuttavat toimet							
Rahoitustaloustoimet							

Taulukko 8. Edistyminen sopeutuskauden pidentämisen perustana olevissa uudistuksissa ja investoinneissa

	RRF / MFF	Avainaskeleet	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset prioriteetit	Päätaavoite	Täytäntöönpano	Tavoitteen indikaattorit	Tilanne
Investoinnit								
Energiainfrastruktuurinvestoinnit (Viite Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa – P1C1I1)	RRF	1. Ensimmäisen energiaiinfrastruktuurihankkeita koskevan hakumenettelyn julkaiseminen, välitavoite 3 2. Energiainfrastruktuurihankkeita koskevien uusien hakumenettelyjen julkaiseminen, välitavoite 4 3. Vähintään neljä ilmoitusta tai raporttia hankkeen päättämisestä, tavoite 5	2019.3.1, 2019.3.2, 2020.3.4, 2020.3.6, 2022.3.1, 2022.3.2, 2022.3.5, 2023.4.1, 2023.4.2, 2025.4.1	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä	Investoinnin tavoitteena on parantaa edellytyksiä kannustaa puhtaaseen energiaan investoimiseen, ja siinä keskitytään energiajärjestelmän integrointiin, energian varastointiin ja liikenteeseen. Investoinnilla tuetaan energiaiinfrastruktuurin rakentamista edistäviä hankkeita, jotka painottuvat seuraavasti: I) sähköverkot ja sähkönsiirtokapasiteetti; II) investoinnit energiajärjestelmien integroimiseksi sekä ylijäämä- ja hukkalämmön tuottamiseksi, siirtämiseksi ja hyödyntämiseksi kaukolämpöverkoissa; III) vähähiilisten kaasujen, kuten vedyn, biokaasun ja bio-metaanin, siirto.	1. Q4/2021 2. Q4/2024 3. Q2/2026	Elpymis- ja palautumissuunnitelman tavoitteiden ja välitavoitteiden 3, 4 ja 5 tyydyttävä saavuttaminen.	1. Valmis 2. Valmis 3. Aikataulussa

	RRF / MFF	Avainaskeleet	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset prioriteetit	Päätaavoite	Täytäntöönpano	Tavoitteen indikaattorit	Tilanne
Investoinnit uuteen energiateknologiaan (Viite Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelmassa – P1C1I2)	RRF	1. Ensimmäisen energia-tekniologiahankkeita koskevan hakumenettelyn julkaiseminen, välitavoite 6 2. Kaikkien energia-tekniologiainvestointeja koskevien avustusten myöntäminen, välitavoite 7 3. Vähintään neljä ilmoitusta tai raporttia hankkeen päättämisestä, tavoite 8	2019.3.1, 2019.3.2, 2020.3.4, 2020.3.6, 2022.3.1, 2022.3.2, 2022.3.5, 2023.4.1, 2023.4.2, 2025.4.1	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä Energiaturvallisuus	Edistää Suomen tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä myötävaikuttamalla uusien puhtaiden tekniologioiden käyttöönottoon energian tuotannossa ja käytössä.	1. Q4/2021 2. Q4/2023 3. Q2/2026	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman tavoitteiden ja välitavoitteiden 6, 7 ja 8 tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis 2. Valmis 3. Aikataulussa
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (Viite Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelmassa – P1C2I1)	RRF	1. Ensimmäisen vähäpäästöisen vedyn tuotantoa ja hyödyntämistä sekä hiilidioksidin talteenottoa ja hyödyntämistä koskevan kansallisen hakumenettelyn julkaiseminen, välitavoite 16 2. Täytäntöönpanosopimus, välitavoite 17 3. Lopullisten edunsaajien kanssa allekirjoitetut oikeudelliset sopimukset, tavoite 18 4. Ministeriö on saattanut investoinnin päätökseen, 131 534 000 euron siirto Business Finlandille välitavoite 18 a	2019.3.3, 2020.3.5, 2022.3.1, 2022.3.4, 2025.4.1, 2025.4.2	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä	Investoinnilla pyritään edistämään puhtaan vedyn tuotannon ja varastoinnin kehittämistä	1. Q4/2021 2. Q4/2025 3. Q2/2026 4 Q2/2026	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman tavoitteiden ja välitavoitteiden 16, 17, 18 ja 18 a tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis 2. Valmis 3. Aikataulussa 4. Aikataulussa

	RRF / MFF	Avainaskeleet	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset prioriteetit	Päätavoite	Täytäntöönpano	Tavoitteen indikaattorit	Tilanne
Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys (Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelmassa – P1C2I3)	RRF	1. Julkaistaan ensimmäinen hakumenettely, joka koskee jättemateriaalien ja sivuvirtojen uudelleenkäyttöä edistäviä investointihankkeita, välitavoite 22 2. Kaikkien avustusten myöntäminen uudelleenkäyttö- ja kierrätys Hankkeisiin, välitavoite 23 3. Vähintään kymmenen hankeraporttia, tavoite 24	2019.3.2, 2022.3.1, 2022.3.3, 2023.4.1, 2023.4.3, 2025.4.1, 2025.4.4	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä	Toimenpiteellä pyritään edistämään kiertotaloutta, jossa käytetään uudelleen ja kierrätetään teollisuus- ja jätevirtoja ja muita keskeisiä materiaaleja, kuten akku-materiaaleja, muovia, tekstiilejä, pakkauksia, sähkö- ja elektroniikkalaitteita sekä rakennus- ja purku-materiaaleja.	1. Q4/2021 2. Q4/2023 3. Q2/2026	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman tavoitteiden ja välitavoitteiden 22, 23 ja 24 tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis 2. Valmis 3. Valmis
Vihreää siirtymää edistävä TKI-rahoituksen kokonaisuus – veturihankkeet (Viite Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelmassa – P3C3I1)	RRF	1. Veturihankkeita koskevan hakumenettelyn julkaiseminen, välitavoite 100 2. Vähintään viiden avustuksen myöntäminen veturihankkeisiin, tavoite 101 3. Hankeraportit hankkeista, joihin on myönnetty yhteensä vähintään 90 000 000 euroa, välitavoite 102	2019.3.1, 2019.3.2, 2020.3.4, 2020.3.6, 2022.3.1, 2022.3.3, 2023.4.1, 2023.4.3, 2025.3.1, 2025.4.2	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Tämän investoinnin tavoitteena on tukea (Business Finlandin hallinnoiman ohjelman välityksellä) yritysten ja muiden tutkimus-organisaatioiden välisiä kumppanuuksia ja ekosysteemejä, jotka vahvistavat yritysten kilpailukykyä ja tehostavat tutkimus- ja kehitystoimintaa.	1. Q2/2022 2. Q4/2023 3. Q2/2026	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman tavoitteiden ja välitavoitteiden 100, 101 ja 102 tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis 2. Valmis 3. Aikataulussa
Otetaan käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon digitaaliset innovaatiot (Viite Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelmassa – P4C1I4)	RRF	1. Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisiä palveluja käyttävien (vähintään 20-vuotiaiden) osuus väestöstä kasvaa 35 prosenttiin, välitavoite 139	2019.1.2, 2020.1.3, 2024.3.2, 2025.5.3	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Tämän investoinnin tavoitteena on tarjota digitaalisia ratkaisuja, joilla tuetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistä ja edistetään hoitotakuun toteutumista.	1. Q4/2025	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman välitavoitteen 139 tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis**

	RRF / MFF	Avainaskeleet	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset prioriteetit	Päätavoite	Täytäntöönpano	Tavoitteen indikaattorit	Tilanne
Pohjoismainen työvoimapalveluiden malli (Viite Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelmassa – P3C1R1)	RRF	1. Työnhakijan palveluprosessin pohjoismaista työvoimapalvelumallia säätelevän julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevan lain voimaantulo, välitavoite 77 2. Julkisten työvoimapalvelujen tekemien työnhakuhaastattelujen määrän on 1.1.2023–30.6.2024 välisenä aikana oltava vähintään 2 200 000, tavoite 78 3. Kaikki viisi pohjoismaisen työvoimapalvelumallin edellyttämää digitaalista toimintoa on sisällytetty julkisten työvoimapalvelujen (TE-PES) tietojärjestelmään, ja ne ovat toiminnassa, välitavoite 79	2019.2.2, 2020.2.1, 2023.3.1, 2023.4.6, 2024.3.1, 2025.1.6, 2025.5.1	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Toimenpiteen tavoitteena on uudistaa julkisten työvoimapalvelujen prosessia.	1. Q2/2022 2. Q2/2024 3. Q4/2023	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman välitavoitteiden ja tavoitteiden 77, 78 ja 79 tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis 2. Valmis* 3. Valmis
Työttömyyspäivärahan lisäpäivien poistaminen (ns. eläkeputken) (Viite Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelmassa – P3C1R2)	RRF	1. Työttömyysturvan lisäpäivien asteittaista lakkauttamista koskevien työttömyysturvalakiin tehtyjen muutosten voimaantulo, välitavoite 80	2019.2.1, 2020.2.1, 2025.1.6	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Uudistuksen tavoitteena on edistää työllisyyttä poistamalla ikääntyneiden henkilöiden työnteon pidäkkeitä ja lieventämällä irtisanomisten kohdentumista nimenomaisesti ikääntyneisiin työntekijöihin	1. Q2/2023	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman välitavoitteen 80 tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis

	RRF / MFF	Avainaskeleet	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset prioriteetit	Päätavoite	Täytäntöönpano	Tavoitteen indikaattorit	Tilanne
Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelua edistetään hoitotakuun toteutumista	RRF	1. Hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali-, terveydenhuolto- ja pelastuspalvelujen uudistamista koskevan ensimmäisen lainsäädäntökehityksen voimaantulo, välitavoite 133	2019.1.2, 2020.1.1, 2020.1.2, 2020.1.3, 2024.3.2, 2025.5.3	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Tämän toimenpiteen tavoitteena on osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelua parantaa terveys- ja sosiaali-palvelujen saatavuutta edistämällä hoitotakuun toteutumista.	1. Q3/2021 2. Q1/2023 3. Q2/2023	Elpymis- ja palautumis-suunnitelman välitavoitteiden 133 ja 134 tyydyttävä saavuttaminen	1. Valmis 2. Valmis 3. Valmis
(Viite Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelma – P4C1R1)		2. Hyvinvointialueiden perustamisen sekä sosiaali-, terveydenhuolto- ja pelastuspalvelujen uudistamisen päätökseen saattavan lisälainsäädännön voimaantulo, välitavoite 134						
		3. Hyvinvointialueiden saattaminen toimintavalmiksi ja kykeneviksi vastaamaan sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä, välitavoite 134						

RRF / MFF	Avainaskeleet	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset prioriteetit	Päätavoite	Täytäntöönpano	Tavoitteen indikaattorit	Tilanne
Perustettujen hyvinvointialueiden toimintojen ja menettelyjen mukauttaminen (Suomen elpymis- ja palautumis-suunnitelman uudistuksen P4C1R1 liitännäistoimenpide)	<p>1. Sidosryhmien kuulemiset asiaankuuluvista toimenpiteistä, joiden avulla voidaan erityisesti i) mukauttaa laitoshoidon henkilöstömitoitusta ja muuttaa henkilöstön erikoistumista; ii) mukauttaa terveydenhuollon asiakasmaksuja ja iii) selkeyttää vammaispalvelulain soveltamisalaa ja vaikutustenarviointia.</p> <p>2. Kullakin hyvinvointialueella sellaisten suunnitelmien laatiminen, johon sisältyy i) tilojen ja palveluverkon parempi käyttö; ii) keskitettyjen hankintojen laajempi käyttö; iii) kilpailun lisääminen julkisissa hankinnoissa.</p> <p>3. Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien lainsäädäntömuutosten voimaantulo seuraavien osalta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ympäri vuorokautisen palveluasumisen (laitoshoidon) vähimmäishenkilöstömitoitus ja muutokset henkilöstön erikoistumiseen ja terveyden huollon asiakasmaksut. <p>4. i) Hyvinvointialueilla vuodesta 2023 lukien syntyneiden alijäämien korjaaminen ja ii) palvelujen vaikuttavuuden lisääminen virtaviivaistamalla erikoissairaanhoidon palveluvalikoimaa.</p>	2019.1.2, 2020.1.1, 2020.1.2, 2020.1.3, 2024.3.2, 2025.5.3	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Toimenpiteiden tarkoituksena on varmistaa palvelujen asianmukainen tarjonta ja turvata samalla moitteeton varainhoito	1. Q2/2024 2. Q4/2025 3. Q4/2025 4. Q4/2026	Vaiheet 1, 2 ja 4 i): Viranomaisten raportointi Vaiheet 3 ja 4 ii): Asiaa koskevien lainsäädäntömuutosten voimaantulo	1. Valmis 2. Valmis 3. Valmis 4. Aikataulussa/myöhässä

RRF / MFF	Avainaskeleet	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset prioriteetit	Päätavoite	Täytäntöönpano	Tavoitteen indikaattorit	Tilanne
Sosiaaliturvan kokonaisuudistus ja yhden etuuden malli (uusi toimenpide)	1. Vaikutustenarviointi toteutettu	2024.1, 2025.1	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Uudistuksen tavoitteena on parlamentaarisen komitean välimietinnön mukaisesti edistää sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen toteuttamista Suomessa	1. Q3/2025	Vaiheet 1 ja 2: Viranomaisten raportointi Vaihe 3: Yhden sosiaalietuuden perustamista koskevan lainsäädännön voimaantulo	1. Valmis
	2. Sidosrymien kuuleminen toteutettu				2. Q3/2025		2. Valmis
	3. Lainsäädännöstä äänestetty				3. Q4/2025		3. Valmis
Toimeentulotuen kokonaisuudistus (uusi toimenpide)	1. Vaikutustenarviointi toteutettu	2024.1, 2024.3, 2025.1	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Uudistuksen tavoitteena on parantaa toimeentulotuen saajien työnteon kannustimia kytkemällä toimeentulotuen velvoittavuus nykyistä selkeämmin yhteen työttömyysturvan velvoitteiden kanssa.	1. Q3/2025	Vaiheet 1 ja 2: Viranomaisten raportointi Vaihe 3: Toimeentulotuen myöntämistä selventävän lainsäädännön voimaantulo.	1. Valmis
	2. Sidosrymien kuuleminen toteutettu				2. Q3/2025		2. Valmis
	3. Lainsäädännöstä äänestetty				3. Q4/2025		3. Valmis

* Fenix-tiedot lokakuulta 2025, tässä raportoitu päivitetty tilanne 31.3.2026

** Valmistunut, mutta raportoidaan 5. maksupyynnössä

Taulukko 9. Edistyminen muissa uudistuksissa ja investoinneissa

	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset painopisteet	Tilanne
Muutokset työttömyysetuuksiin, 1. paketti	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Muutokset työttömyysetuuksiin, 2. paketti	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Työn tarjonnan rajoittamista kannustavien etuuksien poistaminen	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Sosiaaliturvaetuuksien indeksileikkaukset	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Lääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen pysyvä lisäys	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Aloituspaikkojen lisääminen – sairaanhoitajat ja varhaiskasvatuksen opettajat	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Korkeakoulujen rahoitusmallien muutokset – korkea-asteen koulutuksen kohdentaminen	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Hoitoon pääsyn varmistamien ja julkisen talouden vahvistaminen	SOTE-uudistus	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Aikataulussa
Yksityisen terveydenhuollon tukeminen (KELA-korvaukset) – hoitojonojen purkaminen ja hoitoon pääsyn nopeuttaminen	SOTE-uudistus	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Kela korvausten valinnanvapauskokeilu 65-vuotta täyttäneille	SOTE-uudistus	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Valmis
Pitkäaikaisen T&K –panostuksen turvaaminen	Investoinnit kasvupotentiaalin lisäämiseksi, investoinnit tutkimukseen ja innovaatioihin	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä	Aikataulussa

	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset painopisteet	Tilanne
Pieni- ja keskituloisten työn verotuksen keventäminen	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Aikataulussa
Yhteisöveron alentaminen	Kilpailukyvyyn parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Aikataulussa
Verohyvitykset puhtaan siirtymän investoinneille	Investoinnit teollisuuden ja liikenteen vähähiilistämiseen sekä vihreiden teknologioiden kehittämiseen	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä	Aikataulussa
Korkeakoulujen aloituspaikat vuodelle 2026	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Aikataulussa
Avoimen korkeakoulun opintoseteli nuorille vuosille 2026–2028	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi	Aikataulussa

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-402-8 (pdf)

Huhtikuu 2026